



ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟ

Ελένη Βαροπούλου

Η «Βεγγέρα»: Μπυρλέσκ θέαμα

Η ευκαιρία, η ζωογόνος αφέλεια και η ικμάδα που χαρακτηρίζουν συνήθως τις παραστάσεις θιάσων έξω από το θεσμοποιημένο ή εμπορικό θέατρο εντοπίζονται και στη «Βεγγέρα» μονόπρακτο του Ηλία Καπετανάκη με το οποίο δηλώνει για τέταρτο χρόνο τη θεατρική παρουσία της στη Θεσσαλονίκη η «Πειραματική Σκηνή» της «Τέχνης».

Σκηνοθετική άποψη και ανέδασμα του έργου, παίξιμο, μουσικά και κινησιολογικά στοιχεία όλα συγκλίνουν προς ένα καθαρά μπυρλέσκ θέαμα όπου η σάτιρα των ηθών, η διακωμώδηση της μεσοαστικής συμπεριφοράς και η κριτική του οικογενειακού περιβάλλοντος προστρέχουν στη σπαρταριστή φόρμα της καρικατούρας και της γκάφας, στην αλεγράδα του χοντρού αστείου, στον ίλιγγο της υπερβολής.

Διασκευασμένη σε μουσική-κωμωδία μετά την προσθήκη δέκα τραγουδιών η «Βεγγέρα» παίζεται πυρετικά με φρενιτιώδη ταχύτητα. Είναι μια παράφορη φιέστα, μια μηχανή κουρδισμένη ως το ξεχαρβάλωμα που δοκιμάζει τον ηθοποιό στα γκαγκς, τους θεατρινισμούς, το γκροτέσκο. Ενώ παράλληλα εμφανίζει τα φαντασμένα, κοντόφθαλμα και συμφεροντολόγα πλάσματα της αθηναϊκής κοινωνίας του 19ου αιώνα σαν ανδρείκελα, νευρόσπαστα σε γλωσσικό και σωματικό παραλήρημα. Τα επιπρόσθετα τραγούδια φωτίζουν με σκωπτική διάθεση κάθε ένα από τα πρόσωπα του μονόπρακτου. Αποτελούν φλας πάνω στους επισκέπτες, τους σπιτονοικοκύρηδες, τις δεσποινίδες. Συνιστούν μια απολαυστική λυρική παρένθεση κατάλληλη να διακόπτει τους υποκριτικούς ακροβατισμούς, το ξέπνοο πηγαινέλα, τη σχηματική εκφραστικότητα των ερμηνευτών όταν παραμορφωμένες φιγούρες διαπληκτίζονται, τσαλαπατιούνται και ξυλοφορτώνονται στο «καθωσπρέπει» σαλόνι.

Ο σκηνοθέτης Νίκος Αρμάος έδωσε στους αυτοσχεδιασμούς και το σκηνικό αυθορμητισμό ένα τέτοιο προβάδισμα που η ψίχα του κοινωνικού προβληματισμού υποχώρησε μπροστά στην ανθρώπινη μασκαράτα, την έξαρση της γκριμάτσας, το χειρονομακό πυροτέχνημα. Από τη δηκτική, σατιρική «Βεγγέρα» του Καπετανάκη προέκυψε ένα ζουμερό, ευτράπελο οικογενειακό επεισόδιο, μια εκρηκτική φάρσα όλο μπρίο και φρεσκάδα.

Οι δέκα ηθοποιοί του θιάσου υπηρέτησαν περισσότερο την άρθρωση και εξάρθρωση της σκηνικής δράσης, το τύλιγμα και ξετύλιγμα των μικροπαρεξηγήσεων παρά την χαρακτηριστική ιχνογράφηση που προτείνει για το ζεύγος Στενού (Θάλεια Σκαρλάτου, Χρήστος Αρνομάλλης), τον κύριο και την κυρία Νερουλού (Νίκος Κουμαριάς, Σοφία Φιλιππίδου), τις δεσποινίδες (Δώρα Σκαρλάτου, Γαλάτεια Καμενή, Εφη Σταμούλη) και τον Νίκο (Κώστας Ζαχαράκης) ο οξυδερκής παρατηρητής των αθηναϊκών συναναστροφών Ηλίας Καπετανάκης.

Με τη «Βεγγέρα» η «Πειραματική Σκηνή» συνεχίζει το διερευνητικό ταξίδι της σε ελληνικές και ξένες δραματοουργίες. Χωρίς να χάνει το στόχο της ευχάριστης παράστασης και της ζωντανής επικοινωνίας με το πλατύ κοινό. Από το Σαιξπηρικό «Ονειρο καλοκαιρινής νύχτας» (σκηνοθεσία Κόλιν Χάρις) ως το «Περιμένοντας τον Γκοντό» του Μπέκετ, τον «θείο Βάνια» του Τσέχωφ (παραστάσεις σκηνοθετημένες από τον Νίκο Χουρμουζιάδη) και την τωρινή «Βεγγέρα» οι διαφορετικές απαιτήσεις κάθε κειμένου άσκησαν υποκριτικά τους ηθοποιούς, ακόνισαν την ευαισθησία, καλλιέργησαν τη διαθεσιμότητα και το σκηνικό ήθος τους. Ο θιάσος κατακτάει σταδιακά μια ωριμότητα μέσα από έργα σημαντικά που αντιπροσωπεύουν είδη γραφής, ερμηνευτικούς τρόπους, υφολογικές κατηγορίες. Το διερευνητικό όμως αυτό ταξίδι δεν εξαντλείται στην ανάπτυξη των εκφραστικών ικανοτήτων του ηθοποιού, στην αυτοδιδασχία και τον εμπλουτισμό της σκηνικής πείρας.

Ετσι καθώς εντάσσεται σε μια αποκεντρωτική προσπάθεια υποστηρίζει την αντίληψη ότι η ερεθιστική, παράτολμη συνάντηση με «δύσκολα» έργα του κλασικού ή σύγχρονου δραματολογίου μπορεί να είναι και υπόθεση του ερασιτεχνικού θεάτρου, των μικρών αποκεντρωμένων σχημάτων, του λαϊκού κοινού.